

ЗАКОН ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

§1. Създава се глава 26 със следното наименование и съдържание:

Глава двадесет и шеста.

РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО В СЪДА ПО ИСКАНЕ НА ОБВИНЯЕМИЯ

Искане на обвиняемия до съда

Чл. 368. (1) Ако в досъдебното производство от привличането на определено лице като обвиняем за тежко престъпление са изтекли повече от две години и повече от една година в останалите случаи, обвиняемият може да поиска делото да бъде разгледано от съда. В тези срокове не се включва времето, през което делото е било в съда.

(2) В случаите на ал. 1 обвиняемият подава молба до съответния първоинстанционен съд, който незабавно изисква делото.

Разглеждане на делото

Чл. 369. (1) Съдът се произнася по молбата еднолично в седемдневен срок и когато установи основанията по чл. 368, ал. 1, връща делото на прокурора, като му дава възможност в двумесечен срок да го внесе за разглеждане в съда с обвинителен акт, с предложение за освобождаване на обвиняемия от наказателна отговорност с налагане на административно наказание или със споразумение за решаване на делото, или да прекрати наказателното производство, като уведоми за това съда.

(2) Ако до изтичане на двумесечния срок прокурорът не осъществи правомощията си по ал. 1 или съдът не одобри споразумението за решаване на делото, съдът изисква делото и прекратява наказателното производство срещу обвиняемия еднолично в закрито заседание с определение. След постановяване на определението наказателното производство продължава по отношение на съучастниците, както и по отношение на другите престъпления, за които лицето е привлечено като обвиняем.

(3) Когато прокурорът осъществи правомощията си по ал. 1, но на досъдебното производство са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, съдът еднолично в закрито заседание прекратява съдебното производство и връща делото на прокурора за отстраняване на нарушенията и внасяне на делото в съда в едномесечен срок.

(4) Ако в срока по ал. 3 прокурорът не внесе делото за разглеждане в съда или съществените нарушения на процесуалните правила не са отстранени, или са допуснати нови, съдът еднолично в закрито заседание прекратява наказателното производство срещу обвиняемия с определение.

(5) Актовете на съда по ал. 2 и 4 са окончателни.

М О Т И В И :

За първи път Европейският съд за правата на човека в Страсбург постанови „пилотно решение” срещу България. За разлика от обикновените решения , „пилотните решения” изискват държавата да предприеме определени действия за решаване на системен проблем, установен с тях. Според решението от 10 май т.г.България трябва да извърши правни промени, във връзка с зачестилите жертви на необосновано протакани съдебни процедури по граждански, административни и наказателни дела.

Съдът съобщи първото си „пилотно решение” срещу България заедно с решенията на седемчленен съдийски състав по две дела - "Димитров и Хаманов срещу България" и "Фингер срещу България".

Българските граждани Стоян Димитров и Николай Хаманов са подавали жалби в ЕСПЧ заради прекалено протакане на съдебните процедури срещу тях.

Димитров е бил арестуван през септември 1995 г., за опит за кражба. Изминали са девет години, преди следовател да препоръча той да бъде изправен пред съда.

Срещу Хаманов, банков мениджър и още няколко души е възбудено наказателно разследване за няколко финансови операции през март 1996 г. Процедурите срещу него продължават пет години и три месеца.

Мария Фингер, българска гражданка, която живее в Германия, е подала жалба в ЕСПЧ заради процедури по гражданско дело, свързано с делба на имот, продължили девет години и десет месеца.

И по двете дела Европейският съд съобщи, че е имало "нарушение на Член 6, алинея 1 (правото на честен процес в рамките на разумно време) на Европейската конвенция за човешки права и нарушение на Член 13 (правото на ефективно обезщетение) на Конвенцията".

Съобщавайки решението си съдът обяви, че има "около 700" дела срещу България, произтичащи от същия проблем на прекалени дълги съдебни процедури, които чакат да бъдат разгледани в Страсбург. Според ЕСПЧ "тази статистика сочи, че съществува системен проблем по отношение на съдебните процедури по наказателни и граждански дела в България."

При пилотните решения съдът указва на държавата какви мерки да предприеме и в какъв срок. При конкретните решения има нарушение, държавата трябва да изплати компенсация, а по-нататък Комитетът на министрите може да предвиди индивидуални и общи мерки, които държавата трябва да вземе. При пилотните решения се намесва съдът и дава срок за изпълнение на препоръките си. В нашият случай е даден едногодишен срок. Освен това пилотните решения са с приоритет в процедурата по изпълнение на решенията на ЕСПЧ, пред тези на Комитета на министрите на Съвета на Европа. Те са механизъм за натиск срещу страните, за да предприемат мерки в определена сфера.

В конкретният случай ЕСПЧ е констатирал нарушения не само в наказателното, но и в гражданското и административното правораздаване.

С този законопроект предлагам да се възстанови действието на отменената глава 26 от НПК. Ако в досъдебното производство от привличането на определено лице като обвиняем за тежко престъпление са изтекли повече от две години и повече от една година в останалите случаи, обвиняемият да може да поиска делото да бъде разгледано от съда. Така ще отпадне фигурата на „вечния обвиняем“.

Това е само една от мерките в областта на наказателния процес, които можем да приложим. Достатъчно е само да признаем, че отмяната на този институт беше грешка. Има и други правила, които можем да възстановим или да променим.

Вносител:

Христо Бисеров